

ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Семінарське заняття №1 Сучасні тенденції розвитку вищої освіти України.

План

1. Обговорення теоретичних питань
2. Обговорення дискусійних питань
3. Виконання практичного завдання

Теоретичні питання:

1. Проаналізуйте сучасні тенденції розвитку вищої освіти України.
2. Європейська кредитно-трансфертна система (ECTS), її принципи, шляхи і засоби адаптації у вищу освіту України.

Дискусійні питання:

1. Що є стратегічним напрямом освітньої політики України на сучасному етапі?
2. Запропонуйте вирішення головних протиріч, які характеризують ідеальну систему освіти: 1) освіта мусить бути дорогою, щоб бути якісною, і водночас дешевою, щоб бути доступною; 2) освіта мусить бути вузькоспеціальною, оскільки неможливо знати все, і водночас достатньо широкою, щоб спеціаліст міг орієнтуватись у міжпредметних знаннях і швидко перевчитись у разі потреби; 3) освіта мусить бути добровільною, щоб бути максимально ефективною, і водночас обов'язковою, оскільки некомпетентність є соціально небезпечною.

Практичне завдання:

Підготувати та провести інтелектуальний турнір: Сучасні тенденції розвитку вищої освіти. Тематичні площини для обговорення:

- вища освіта в умовах цивілізаційних змін;
- глобалізаційні виклики для вищої освіти;
- неперервність вищої освіти як світова тенденція і освітня парадигма.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Вища освіта України і Болонський процес : навчальний посібник / за редакцією В. Г. Кременя. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2004. – 384 с.
2. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи. Підручник за модульно-рейтинговою системою навчання. 2-ге вид.- К.:Центр учбової літератури, 2011.-384 с.
3. Навроцкий А. И. Высшая школа : теория и практика модернизации . – Харьков : Харьковский национальный ун-т имени В.Н. Каразина, 2007. – 196 с.
4. Навроцкий О. И. Вища школа України в умовах трансформації суспільства. – Харків : Основа, 2000. – 240 с.

5. Сафонова Н. М. Місія вищої школи України у сучасному контексті [Електронний ресурс] // Вісник Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля. - 2017. - № 1. - С. 100-104. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VISUNU_2017_1_17

Семінарське заняття № 2
Дидактика вищої школи. Форми і методи організації навчального процесу у вищій школі

План

1. Обговорення теоретичних питань
2. Обговорення дискусійних питань
3. Виконання практичного завдання

Теоретичні питання:

1. Визначте поняття «дидактики вищої школи» та її основні категорії.
2. Охарактеризуйте систему принципів навчання.
3. Класифікації методів навчання.
4. Методи активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів.
5. Назвіть види організаційних форм навчання у ВЗО.

Дискусійні питання:

1. Проаналізуйте завдання дидактики вищої школи? Які проблеми існують в цьому напрямку. Запропонуйте шляхи їх вирішення.
2. Що означає принцип єдності освітніх, розвивальних і виховних функцій навчання?
3. Розкрийте напрями реалізації принципу забезпечення органічної єдності теоретичної і практичної підготовки фахівців вищої кваліфікації.

Практичне завдання:

1. Запропонуйте можливі варіанти покращення викладання дисциплін у ВШ.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Вітвицька С. С. Основи педагогіки вищої школи: Методичний посібник для студентів магістратури. – К.: Центр учбової літератури, 2005.- 389 с.
2. Гладуш В. А. Педагогіка вищої школи: теорія, практика, історія. Навч. посіб.- Д., 2014. – 416 с.
3. Ортинський В. Л. Педагогіка вищої школи : навч. посібник; М-во освіти і науки України, Львівський держ. ун-т внутрішніх справ. – К. : Центр учбової літератури, 2009. – 472.
4. Гризун Л. Е. Формування змісту вищої професійної освіти за умов сучасних освітніх тенденцій [Електронний ресурс] // Педагогічна освіта: теорія і практика. - 2012. - Вип. 12. - С. 31-37. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/znppo_2012_12_7

5. Дацко О. В. Забезпечення якості вищої освіти в діяльності Європейської Асоціації Університетів: змістові аспекти [Електронний ресурс] // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. - 2013. - № 7. - С. 3-14. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pednauk_2013_7_3

Семинарське заняття № 3

Лекція у вищій школі. Методика підготовки, проведення.

План

1. Обговорення теоретичних питань.
2. Обговорення дискусійних питань.
3. Виконання практичного завдання.

Теоретичні питання:

1. Сутність лекції як провідної форми навчання у вищій школі. Види лекцій.
2. Психолого-педагогічні вимоги до проведення лекції у вищій школі.
3. Методика підготовки, проведення та аналізу лекції.
4. Візуалізація змісту лекції.

Дискусійні питання:

1. Проаналізуйте переваги і недоліки лекційного викладу навчального матеріалу.
2. Які прийоми активізації навчально-пізнавальної діяльності дієво впливають на засвоєння матеріалу.

Практичне завдання:

За обраною темою (дисципліни на вибір) підготуйте 3 прийоми створення проблемної ситуації на лекції за наступними рекомендаціями:

- пряма постановка проблеми;
- проблемне завдання у вигляді запитання;
- повідомлення інформації, яка містить суперечність;
- повідомлення протилежних думок з будь-якого питання;
- звернення уваги на те чи інше життєве явище, яке потрібно пояснити;
- повідомлення фактів, які викликають непорозуміння;
- співставлення життєвих уявлень з науковими;
- постановка питання, на яке повинен відповісти студент, прослухавши частину лекції, і зробити висновки (С.С. Вітвицька).

ЛІТЕРАТУРА:

1. Бойко В.В. Диалог лектора со слушателями: психологические аспекты. - Л., 1987.
2. Вербицкий А.А. Активное обучение в высшей школе: контекстный подход. - М., 1991.
3. Стрельников В. Ю. Сучасні технології навчання у вищій школі : модульний посібник [для слухачів авторських курсів підвищення кваліфікації викладачів МППК ПУЕТ]. – Полтава : ПУЕТ, 2013. – 309 с.

4. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи. Підручник за модульно-рейтинговою системою навчання. 2-ге вид.-К.:Центр учбової літератури, 2011.-384 с.
5. Діденко Н.Г., Гармаш С.А. Методика викладання у вищій школі і Болонський процес [текст]: навчально-методичний посібник. - Донецьк: ДонДУУ, 2009.- 147 с.
6. Навчальний процес у вищій педагогічній школі: Навчальний посібник / За заг. Ред. О.Г.Мороза. –К. 2001. –337 с.
7. О методике лекционного преподавания в вузе. Сост. Т.Ф.Цыгульская. – Кировоград. 1990. –14 с.
8. Одарченко Н.І. Використання відеоінформації при проведенні лекційних і семінарських занять у школі нового типу. –Суми. 1999. – 79 с.
9. Ортинський В.Л.Педагогіка вищої школи: навч. посіб.(для студ. вищ. навч. закл). - К.: Центр учбової літератури, 2009.-472 с.

Семінарське заняття № 4

Технологізація та інформатизація вищої освіти.

План

1. Обговорення теоретичних питань.
2. Обговорення дискусійних питань.
4. Виконання практичного завдання.

Теоретичні питання:

1. Генеза поняття «педагогічна технологія». Визначення змісту дефініцій: «освітня технологія», «педагогічна технологія», «технологія навчання». Порівняльний аналіз понять «технологія» та «методика».
2. Історико-філософські аспекти розвитку технологізації навчання.
3. Поняття технологічного підходу в освіті: загальна характеристика.
4. Особливості та зміст сучасних педагогічних технологій.

Дискусійні питання:

1. Проаналізуйте зміни у вищій освіті в умовах інформатизації суспільства.
2. Доведить, що технологізація освіти є показником її якості.
3. Чи доцільно розмежовувати поняття «методика» і «технологія»?
4. Чи Ви погоджуєтесь з поглядами вчених, які стверджують, що вперше практика технологізації освіти виникла у Стародавньому світі?
5. За яким критерієм, згідно з Вашою думкою, найдоцільніше створювати класифікацію освітніх технологій?
6. Які можливості в руслі формування фахової компетентності має кейс-технологія?

ЛІТЕРАТУРА:

1. Дидактичні системи у вищій освіті: навч. посіб. / авт.-упоряд. В. В. Бойченко. Умань : ПП Жовтий О. О., 2013. 121 с. (Серія «Педагогіка вищої школи»).
2. Дидактичні системи у вищій школі: навчально-методичний посібник / Романовський О. Г., Солодовник Т. О. Харків: НТУ «ХПІ», 2016. 86 с.
3. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології: посібник. 2-ге вид., допов. Київ : Академвидав, 2012. 352 с.
4. Інноваційні педагогічні технології: посібник / за ред. О.І.Огієнка. Київ., 2015. 314с.
5. Інноваційні освітні технології: Івано-Франківська область: інформ. довідник / авт.-упоряд.: О.Я.Мариновська, Р.М.Зуб'як. Івано-Франківськ: Місто НВ. 2018. 68 с.
6. Освітні технології: навчально-методичний посібник / за ред. О.М.Пехоти. Київ: Видавництво А.С.К., 2003. 255 с.
7. Селевко Г.К. Энциклопедия образовательных технологий: в 2 т. Москва: НИИ школьных технологий, 2006.

Семінарське заняття № 5 Сутність самостійної роботи.

План

1. Обговорення теоретичних питань.
2. Обговорення дискусійних питань.
5. Виконання практичного завдання.

Теоретичні питання:

1. Форми організації та проведення самостійної роботи. Види самостійних робіт.
2. Специфіка організації самостійної роботи із додатковою літературою (словниками, довідниками, науково-педагогічною літературою тощо).
3. Форми активізації самостійної роботи студентів.
4. Роль та значення науково-дослідної роботи студентів.
5. Роль студентської наукової творчості в активізації навчального процесу.

Дискусійні питання:

1. Проаналізуйте позитивні сторони та недоліки в організації самостійної роботи студентів.

Практичне завдання:

1. Розробити програму свого професійного саморозвитку.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Алексюк А.М. Педагогіка вищої освіти в Україні: Історія, Теорія: Підручник.– К.:Либідь, 1998.– 560 с.
2. Вітвицька, С С. Практикум з педагогіки вищої школи : навч. посіб. - К. : Центр навчальної л-ри, 2005. - 398 с .
3. Гладуш В. А. Педагогіка вищої школи: теорія, практика, історія. Навч. посіб. 2014. – 416 с.
4. Журавська Л. М. Концептуальні умови управління самостійною роботою студентів у ВНЗ // Освіта та управління. – Т. 3. – 1999. – №2.
5. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. / За ред. З. Н. Курлянд. – К. : Знання, 2007. – 495 с.
6. Курлянд З.Н. Педагогіка вищої школи.- К.: Знання, 2009.- 387 с.
7. Кузьмінський А. І. Педагогіка вищої школи. Навчальний посібник.- К.: Знання., 2005.- 485 с.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№ теми	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин	Форма контролю
1	Складіть питання до обговорення теми структура системи вищої освіти України.	4	звіт про самостійну роботу
2	Розробіть завдання для чотирьох станцій квесту на тему дидактика вищої школи	4	успішність виконання проекту
3	Розробіть проект дидактичної гри з курсу «Педагогіка вищої школи» (завдання виконується в мікрогрупах)	4	успішність виконання проекту
4	Відвідайте 2-3 лекції викладачів, проаналізуйте їх за критеріями, поданими у додатках	6	звіт про самостійну роботу
5	Розробіть проблемну міні-лекцію з педагогіки вищої школи	6	звіт про самостійну роботу
6	Складіть план-конспект практичного заняття однієї з тем дисципліни з використанням інтерактивних технологій.	4	успішність виконання проекту
7	Запропонуйте проблемні питання для дискусії на тему «Академічна доброчесність» для студентів 4 курсу	2	звіт про самостійну роботу
8	Скласти структурно-логічну схему на вибір за завданнями (у вигляді презентації в програмі Power Point за темою (завдання може бути виконано у мікрогрупах): сутність кейс-технології, сутність технології проблемного навчання, сутність технології розвитку критичного мислення, інтерактивні технології навчання, ігрові технології, технологія дистанційного навчання, інформаційно-комунікаційні технології навчання.	4	успішність виконання проекту
9	Підготовка до заліку	20	

10.	Підготовка до семінарських занять	10	
	Разом	60	